

ADVARER: Forskningsdirektør Ole Arve Misund advarer mot blanding av torskestammer der gyting i merd blant annet kan influere negativt på arvestoffene hos ville torskebestanden Siikavuopio. FOTO BJØRN TORE FORBERG

Misund og Mortensen skal rø

TORSKEAVL Ny strategi for torskeavl og torskeoppdrett

Havforskningsinstituttet i Bergen vil ta initiativ til et møte med Nofima og torskeavlsprogrammet i Tromsø for drøfte den faglige uenigheten om torskeoppdrett og torskeavl.

Bjørn Tore Forberg
Tromsø

Det sier forskningsdirektør Ole Arve Misund ved Havforskningsinstituttet.

Initiativet til å samle de to miljøene til å røyke fredspipe kommer etter at lederen for det nasjonale torskeavlsprogrammet, Atle Mortensen i et intervju med Fiskeribladet Fiskaren kom med kraftig kritikk av Havforskningsinstituttets forvaltningsråd. Han mente rådet var truende både for torskeoppdrettsnæringa og torskeavlsprogrammet som det allerede er investert 300 millioner kroner i.

Ett av Mortensens krav var at myndighetene ikke bare må lytte til forvaltningsforskerne, men også til næringsrettet

forskning. – Jeg synes Mortensen spissformulerer seg noe. Men jeg forstår hans ståsted. Det nasjonale torskeavlsprogrammet ved Nofima i Tromsø har en meget dyktig forskerstab. Vi vil be om møte både på ledelsesnivå og seinere på forskernivå for diskutere de tingene vi er uenige om og for å diskutere den videre strategien for torskeavl, sier Misund.

Tok kontakt

Fiskeribladet Fiskaren tok kontakt med Misund for å få kommentar til Mortensens kritikk som særlig går på tilråding der det i klartekst advares mot blanding av torskestammer der gyting i merd blant an-

net kan influere negativt på arvestoffene hos ville torskebestander. Om dette legges til grunn mener Mortensen man kan skyte ei hvit pil etter et norsk torskeoppdrettseventyr. Misund forteller Fiskeribladet Fiskaren om initiativet til et møte før budskapet har gått til Atle Mortensen.

Videre strategi

– Jeg setter stor pris på at Misund tar dette initiativet. Torskeavlsprogrammet har kommet til et punkt der vi må bestemme oss for den videre strategien. Derfor er det på høy tid at denne debatten kommer. Våre fagfolk mener det er fornuftig å

følge hevdvunne prinsipper for avl slik man har lyktes med for laks og avl innen landbruket, nemlig å avle fram gode egenskaper. Vi avler på tre bestander av kysttorsk i tillegg til skrei. Vi har allerede har begynt å mikse disse bestandene. Men det kan reverseres. Avl på flere kystbestander gi gode resultater, men det koster mer, sier Mortensen.

Mangler ikke respekt

Han understreker at han ikke mangler respekt for sine forskningskolleger i Bergen.

– Men etter det som har skjedd kommer jeg til å ta med både kniv og hjelm til dette fredsmøtet, legger han spøke-

Her er fjordfiskere i Storfjorden Trond-Jarle Nilsen (t.h) og Bengt Jo-

FAKTA: STORFJORD

- Det er etablert praksis at det ikke gis oppdrettskonsesjoner i gytefjorder for torsk.
- I Storfjord er det imidlertid gitt oppdrettskonsesjon som er drevet i ni år før fjorden blir betegnet som gytefjord.
- Ifølge Storfjord Torsk jobbet bedriften i tett samråd med Fiskeridirektoratets regionkontor helt til regionkontoret plutselig snudde og avsto konsesjonssøknaden med henvisning til Havforskningsinstituttets forvaltningsråd om å unngå genetisk innvirkning på villtorsk i fjorder.
- Avgjørelsen ble anket til direktoratet som avsto anken på et annet grunnlag enn regionkontorets, nemlig at Storfjord var en gytefjord.
- At Storfjord var en gytefjord ble imidlertid først sannsynliggjort i et møte mellom Fiskeridirektoratets regionkontor og lokale fiskere i forrige uke, lenge etter avslaget i direktoratet sentralt.
- I Fiskeridirektoratet får Fiskeribladet Fiskaren opplyst at Storfjord Torsk kan ha mulighet til å få konsesjon om det søkes på en lokalitet utenfor områdene fiskerne har utpekt som gyteområder.

Storfjord Nord-Troms

Kompromiss

I Storfjord i Troms har folk flest store forventninger til at torskeoppdrett skal skape ringvirkninger og inntil 50 arbeidsplasser. Derfor jublet et fullsatt folkemøte med hele 120 framtrøtte, da fiskernes representant Trond Jarle Nilsen viste vilje til kompromiss om plassering av oppdrettslokalitetene.

– Vi er ikke mot oppdrett. I valget mellom pest og kolera velger vi det beste, sa Nilsen i sin noe halvhjertede hilsen til møtet.

– Legg oppdrettet på østsida nord i fjorden der strømmen går ut over, sa Nilsen.

Selv om anbefalingen hadde sine klare forbehold, ble den tatt særdeles vel imot.

Selv Ørjan Holm i Oddekalvs Miljøvernforbundet som har erklært krig mot torskeoppdrett med Storfjord som slagmark, sa i etterkant til Fiskeribladet Fiskaren at det er formildende at kommunens ledere og folk flest nå er villige til å lytte til fiskerne og til å ta miljøet på alvor.

Som Fiskeribladet Fiskaren har skrevet tidligere, framholder Storfjord Torsk at de driver med yngel etter naturmetoden, rømmingssikkert med

doble nett, medisinfritt, giftfritt og godt under fjordens beregnede bæreevne.

Rådmann Maar Stangeland understreket på møtet at kommunen i sine forhandlinger med Storfjord Torsk hele tiden hadde tatt høyde for at oppdrettet må skje på en betryggende måte. Han sa at bedriften er en seriøs og ordholden aktør. Nå vil kommunestyret få seg forelagt et forslag til foresert kystsonoplan. Han medga at Storfjord for lenge har ventet på nabokommunene.

Folkemøtet som var arrangert av Storfjord Arbeiderparti hadde invitert innledere fra et bredt spekter av organisasjoner og interesser i tillegg til parter og forskere.

Etter at Storfjord Torsk har fått avslag på sine konsesjonssøknader fra to instanser på forskjellige grunnlag, og nå venter på Fiskeridepartementet, mener fjordfiskere Fiskeribladet Fiskaren har vært i kontakt med at det først er nå at fiskerne blir hørt. Avisen har snakket med fem av Storfjordens rundt 10 aktive fiskere som alle er grunnleggende skeptisk til samlivet mellom fiskeri og oppdrett i fjorder.

Oppdrettet tilsvarer 500 sjarkkvoter

– Storfjord Torsk tar sikte på å produsere 10.000 tonn torsk årlig i Storfjorden og tilliggende fjorder. Det representerer et kvantum på linje med et kvart lofotfiske, eller 400–500 sjarkkvoter. Storfjorden er kanskje stor, men den er forholdsvis grunn og ikke bredere enn at vi når på tvers av fjorden med ei 20-garns sjarklenke.

Det hevder Trond-Jarle Nilsen og Bengt Johan Siikavuopio som begge kombinerer jordbruk og fiske.

Er ikke spurt

Til Fiskeribladet Fiskaren sier de at de føler seg som hakkekyllinger i en kommune der mange mener at fiskerne tenker mer på seg selv enn på utkantkommunens behov for alternative arbeidsplasser.

– I generasjoner har de rike fiskeforekomstene i fjorden vært en vesentlig del av kapitalen for kombinasjonsbruk, og for oss er det fortsatt slik i dag. Vi fører også videre tradisjon og kunnskap om fiskeri, fiskegrunner, gytting og strømforhold. Derfor er det påfallende at vi aldri er blitt spurt til råds, sier Trond-Jarle Nilsen. Han tviler på at behandlingen fjordfiskere har fått i forhold til framveksten av oppdrettsnæringene, tilfredsstiller norsk og internasjonalt lovverk.

Blir ikke trodd

Bengt Johan Siikavuopio reagerer på at de blir mistrodd når de hevder at gytefiske har sluttet å sige inn i fjorden etter at torske-

oppdrett startet ved Bergsnes på fjordens vestsida og at fisket generelt er blitt vesentlig dårligere. De to fiskernes råd er å flytte oppdrettet på østsida av fjorden, nord for Larsberg der fjorden er dypere og strømmen bærer ut med forrester og fiskens ekskrementer. På østsida bærer strømmen innover mot fiskefeltene de har levd av.

Mindre fisk i fjorden betyr at de i enda høyere grad må gå til Finnmark for å ta kvoten, noe som både svekker kombinasjonsdriften, økonomien og familierutiner. De viser til havforskningsinstituttets betenkeligheter, og er sjøl mest redd for at sykdom skal spre seg fra oppdrett til villfisk.

Kan bli tapsnæring

De to fiskernestoler ikke på at forskerne vet nok om konsekvensene av torskeoppdrett. Det gjelder også i forhold til torskenæringas økonomi. Forskjellen fra laksenæringa er at villaks aldri ville blitt ei stor nasjonal næring. Derimot er torskefiske med ringvirkninger av industri langs kysten ei stor næring basert på villfisk.

– Dersom torskeoppdrett kommer opp i et volum på høgd med villtorsk, kan villfisken komme til å falle dramatisk i pris, akkurat som laks ble en billigfisk da volumet økte. Med konsentrert eierskap med fjernere eiere i oppdrett mener de et fall i villfisknæringa vil få dramatiske konsekvenser for spredt flåte og fiskevær langs hele kysten.

Øyke fredspipe

FBFI 27. oktober

fullt til. Forskningsdirektør Ole Arve Misund sier at Fiskeridepartementet spesifikt ba Havforskningsinstituttet om et forvaltningsråd. – Vi står ved rådet vi har gitt. Særlig er vi på

vakt mot at sykdomssmitte fra oppdrett i sør til nord, og vi er på vakt mot å gjøre uheldige ting i forhold til genetisk påvirkning av naturlige bestander. Det gjelder også den sterke torskbestanden i Barentshavet, sier Misund.

Næringsrettet forskning

Før omorganiseringen av fiskeriforskningen med en todeling mellom forvaltningsforskning og næringsrettet forskning drev også Havforskningsinstituttet med næringsrettet forskning. Rollene er nå delt. Vårt fokus er endret til å ta særlig hensyn til miljøpåvirkninger, sier Misund.

Han tror det er mulig å bli

„ Det på høy tid at denne debatten kommer

Atle Mortensen, leder det nasjonale torskavlsprogrammet

enige om en strategi for torskavlsprogrammet der det tas behørig hensyn til miljøet, samtidig som torskeoppdrett blir en betydelig næring.

Bjorn.forberg@fbfi.no
Telefon: 77665682